

רשות למשחית, אינו מבחין בין צדיקים לרשעים" (בבא קמא ס.). ואם אמנם כך הוא הדבר, למה הועיל המניין הנפרד. ואם כדי להורות על החנחה מיוחדת, מדוע על ידי מניין דווקא.

ג. - "לגיונו של מלך", דבר עצום הוא.

- אינו רק ענין של כבוד ויצוג.

- זהו ענין של תוכן פנימי עמוק. משימה. עבודת ה'.

- לגיונו של מלך...

מלאכים, שרפים, אופנים וחיות הקודש, עומדים לשרתו. אבל אינם "לגיונו של מלך".

לגיונו של מלך, הם הלויים בלבד. הלויים וכל אשר בתארים יכונן ובתפקידים ישרתו (עיין רמב"ם סוף הלכות שמיטה ויובל).

לגיונו של מלך, הם המה, אלו אשר זוהי משימתם וזהו תכנם, לייצג את המלך וכבודה של מלכות.

לגיונו של מלך, הם המה אלו, אשר כל פינה שבהם וכל רגע של קיומם, מייצג הוא בעצם מציאותו, את המלך וכבודה של מלכות.

לגיונו של מלך, הם המה אלו אשר מוכשרים המה, ונוצרו ונבראו לשם כך, להיותם לגיונו של מלך.

לגיונו של מלך, הם המה אלו אשר השכילו להבדיל עצמם, להתעלות ולחיות את עצם החיים, כלגיונו של מלך. כל תנועה, כל זיע, בכל עת ובכל שעה, לגיונו של מלך המה.

נכון, כי כל כלל ישראל, כל אחד מהם זכה להיות "עושה רצונו יתברך", בכל רגע ובכל מצב. הקבי"ה זיכה אותו להיות מצווה ועושה על זכות זאת. שהרי לשם כך ניצב כל אחד במקומו המיוחד והמסויים, כשכולו פונה אל המרכז, הלא הוא משכן ה'.

אמנם דוד המלך כבר ביקש, כמה, זכה והגדיר: "אשירה לה' בחיי אזמרה אלאקי בעודי" (תהלים קד, לג). לאמור: עצם החיים, הלא הם שירה לה' יתברך. עצם המציאות "בעודי", זמר הוא לבורא עולם.

אבל כלל ישראל, זכו גם להיות במדבר מצווים על כך: להיות כל הזמן ממש, במצב של מצווה על עצם החיים" ["בחי"י"], ועל עצם המציאות ["בעודי"].

זו היתה כמיהתם העצומה לדגלים, למחנות. כי כאמור, חפץ חפצו להיות, לא רק עושים, אלא "מצווים ועושים".

על גבי שתי דרגות אלו, באה דרגה עילאית, "והיו לי הלויים".

כלומר, ציווי על ה"הווייה" שלהם, שתהיה "ליי". כלומר, זו כל תכלית הווייתם, להיותם "ליי".

זהו "לגיונו של מלך".

כדי להיות לגיונו של מלך, יש "להבדל" מכל שאר הדברים, להתעלות, להתרומם, להיותם "ליי".

עיין ברמב"ם (פי"ג מהלכות כלי המקדש הלכה א), כשדיבר מהלכות כחונה ולויה, איך השכיל לחזור ולפרט את המילה "להבדל", "הבדלה": "זרע לוי כולו מובדל לעבודת המקדש, שנאמר בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי" וכו'.

כי ללא "הבדלה" זאת, לא יהיו הלויים "ליי".

כיצד מותקיים מעשה ההבדלה?

נעלים, מרוממים ונבדלים היו בכל דבר, ובעיקר בתפקיד ח"לגיונו של מלך".

לכן, גם אם משום מה, היתה, אולי, חיו, הגזירה הנוראה לופתת גם את הלויים, אבל ההבדלה הזאת וחלות שם לגיונו של מלך, מוציאים אותם מן הכלל, ומשאירים אותם בתפקידים המתעלה, מעל ומעבר לכל מאורע.

שהלא לגיונו של מלך המה.

והיו לי הלויים!

פירש רש"י: מטה לוי לא תפקוד, כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו. דבר אחר, צפה הקב"ה שעתידה לעמוד גזירה על כל הנימנין מבין עשרים שנה ומעלה שימותו במדבר, אמר אל יהיו אלו בכלל, לפי שהם שלי שלא טעו בעגל.

שני טעמים אמר רש"י על ציווי השם יתברך. שלא לפקוד את שבט לוי בתוך בני ישראל, הטעם הראשון, מחמת מעלת שבט לוי שהוא לגיונו של מלך ואין זה לכבודם להמנות עם שאר השבטים, והשני, מפני חסרונם של ישראל שנמנו במנין זה, שחטאו בעגל. אלא שיש לתמוה

למה היה צריך דיבור מיוחד שלא למנות את שבט לוי, והרי בציווי שנצטוו משה לפקוד את כל ישראל נאמר שישתתפו בזה נשיאי ישראל, ושבט לוי לא נאמר מי יעמוד בראשם למנותם, וממילא נאמר שאין מצוה למנותם, וכפי שנאמר בפסוק לעיל 'והלויים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם', והוא לכאורה מהטעם הנ"ל שכן לא היה ציווי לפקדם (ומשה רבינו לא היה נשיא שבט לוי), ואם כן צריך ביאור מה טעם לאמירה מיוחדת שציווה הקב"ה שלא לפקוד את שבט לוי, ולא היה די במה שלא נצטוו לפקדם.

והנה להלן בפרשה נצטווה משה לפקוד את שבט לוי מבין חודש ומעלה, ומפרש רש"י (ג, טו) שמבין חודש יצא מכלל נפל, והוא יכול להקרא 'שומר משמרת הקודש'. והסבר הענין לפי פשוטו הוא, שאף על פי שאין תינוק בן חודש ימים יכול לעשות עבודה כלשהיא, מכל מקום עצם קיומו וחיייו בעולם הזה נקרא שומר משמרת הקודש, והכוונה בזה

היא, כי שני מדרגות יש לשבט לוי, האחד שהם שומרים משמרת המשכן בעבודתם באהל מועד לפי הצורך, והשני שעצם חייהם מוקדשים לשם ה', וכמו שמצינו בשמואל הנביא שאמרה אמו כל הימים אשר היה שואל הוא לה', וזה נקרא שומר משמרת הקודש, ואותם ציווה הקב"ה למנות בנפרד, הואיל והם שונים משאר שבטי בני ישראל.

ועל פי זה יש לפרש שמה שנאמר ציווי מיוחד שלא לפקוד את שבט לוי עם כלל ישראל הוא כדי להדגיש את ייחודו של שבט לוי, שאין הוא נמדד על פי הפעולות שהוא עושה אלא שעצם חיוויו הם כבוד השם יתברך, ואם ימנו אותם יחד עם שאר השבטים יש בזה פגיעה ביקרת שבט לוי. [עיין נוסף בפירוש רש"י הנזכר בראשית הדברים, יגלה כי יתכן שזאת כוונת רש"י].

ומכאן אנו למידים מושג חדש במהות שבט לוי, שעצם החיים שלהם הוא קידוש ה', וקידוש ה' זה החיים שלהם. וכך צריך להיות צורת חיי בן תורה, הנמשל לשבט לוי.

creation of Adam/humankind, we are told in Genesis, God blessed Adam and instructed: "Be fruitful and multiply and replenish the earth and subdue it, and have dominion over the fish of the sea and over the fowl of the air and over every living thing that creeps upon the earth" (Genesis 1:28). In this blessing is contained the gift and the mandate of grasping, of conquering the earth and all its possessions. Without this gift there can be no progress. Obviously, God the Creator blessed Adam/humankind only with the gift of justifiable conquest, of might backed by right, of legitimate grasping, not unlimited and unqualified grasping. This gift in itself, if properly exercised and not abused, can serve as a basis of progress and peace.

However, the Creator granted another gift to Adam/humankind and that is the capacity to reach unto things and people through cultivation, work, dedication and perseverance. This blessing was bestowed upon Adam/humankind after the Creator had planted the *Gan Eden*, the Garden of Eden, and placed in it Man, the human creation, whom the Creator had formed. "And God took the *adam* and placed him into the Garden of Eden to cultivate and keep it" (Genesis 2:15). Herein is mentioned the gift of reaching unto things through *chazakah*, through cultivation, work and dedication, which are to supplement the gift of grasping. Humankind is capable of attaining great heights of progress through the gift of *kibbush*, of grasping, but it cannot succeed in establishing a Paradise on earth unless the gift of *kibbush* is coupled with the gift of *chazakah*.

These two blessings represent two different gifts or approaches, two distinct endowments. It is for this reason that in the wilderness, God required *B'nei Yisrael* to realize two countings or censuses. One count related to all the members of the various tribes between the ages of twenty and sixty, while the other count related to all the members of the Tribe of Levi from one month old and over. The Tribe of Levi could not be included in the one count with the other tribes. The endeavors and strivings of the various Jewish tribes were inspired primarily by the gift of *kibbush*, grasping.

Yehudah, for example, dedicated itself to the task of conquering the Land of Promise and establishing a royal government. Yissachar dedicated itself to the task of subduing the earth and its possessions, and Zevulun dedicated itself to the task of developing industry and commerce. Only those members of the tribes who were twenty years old and were fit to be in service were to be considered accountable, capable of the tribal endeavors, and therefore part of the working number counted in the tribe. The training required for achievement in the realm of *kibbush* can be acquired only at the age of twenty, when one is ready to enter the service.

However, the endeavors and aspirations of the Tribe of Levi were founded primarily upon the gift of *chazakah*, reaching, watching and cultivating. The members of Levi were to be counted separately because their endeavors and their methods were unique. The training required for achievement in the realm of *chazakah*, of reaching unto things and people, cannot be acquired in adolescence, but must begin at birth.

When one delves into the *Tanach* (Bible), and especially when one delves thoroughly into the *Talmud* and the *Midrash*, one can readily see that only in the male gender was the Tribe of Levi the unique and specially selected group upon whom the mandate of *chazakah*, as contrasted with *kibbush*, was imposed. However, when one considers both the male and female genders, exclusive of Levi, it becomes clear that the Creator blessed only woman with the singular, unique gift of *chazakah*. *Chazakah*, reaching unto things, cultivating and working, is the task and mandate delegated to all women. According to our Sages, the gift of *kibbush* which the Creator bestowed upon the human being was bestowed only upon the male gender and only to be exercised by the males of the remaining eleven tribes. The mandate of *kibbush* was delegated to the man but not to the woman. The mandate of the woman is that of *chazakah*, reaching unto things and people through compassion, love, consideration and guidance.

Woman's character was molded by God in accordance with the eschatological goals that God reserved for the world. In the Messianic Era, every human being will be pursuing the gift of *chazakah*, reaching. There will be no pursuit of *kibbush*, grasping. Consequently, a woman recites the *brachah* of "*She'asani kirtzono* — Blessed are You Who has made me according to His desire." This *brachah*, far from implying a negative attitude towards the woman, is actually expressive of the positive status of the woman in the Torah's view. Its intent is that a woman's Divine endowment, her very nature, is in accordance with the Divine attributes of compassion, tolerance and grace. Woman's endowment, and therefore her mandate to be true to that endowment, accords with the spiritual and moral trend of humanity in the Messianic Era.

מ א מ ש ה ב מ ד ב ר ב א ר 15

הי הפסוק מה שנתבאר, ברם כעת נוכל להוסיף בזה, כי מאחר שהלויים היו שורשים ב"ישראל, לפיכך לא נמנו עמם יחד באותו המנין, ולפי זה מדוייק מאד מספרם של הלויים שנים ועשרים אלה, והיינו כנגד כ"ב אותיות התורה, והנה כבר ביארנו שששים היא האותיות — מכון למילוי האותיות, ולפיכך מספרם של הלויים, מכון כנגד האותיות השורש של המילוי שהם כ"ב.

ונפלא בזה להבין מה שאמרנו (פסיקתא רבתי פכ"א) עה"כ (תהלים ס"ה י"ח) רכב ידקים רבותים אלפי שנאן אדניני במ סיני בקדש — כ"ב אלה כתות של מלאכי השרת ידיו עם הקב"ה על הר סיני, ובידי כל אחד ואחד עטרה לעטר בה כל אחד ואחד משבטו של לוי וכי, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שכל השבטים אינם עומדים בהבועתם בתומיהם, ושבטו של לוי עומד בתומו, כי מאחר ששבט לוי הם שורשים של ישראל, לפיכך עיטרו את כ"ב אלה בני השבט בלבד, אף שבאותה השעה היו כל ישראל כשרים, וזה שיסד הפייטן ביוצר ליום א' דשבעות, "רם רד במרכבות בעשרים ושנים ימי, להכתיר מטה ספור בעשרים ושנים אלה", כלומר, לעטר את שבט לוי שהיה מספרם כ"ב אלה.

כ נ ש ל ו מ 16 נ ת י ב ו ת

בפרשה זו נאמר סדר עבודת הלויים, בני קהת בני גרשון ובני מררי. ויש לדקדק בענין, מה שכאן נזכר בכתוב נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם מכן שלשים שנה ומעלה עד בן חמשים שנה תפקוד אותם כל הנא לצבא צבא לעבוד עבודה באהל מועד, ואילו לעיל במספר בני ישראל בפר' במדבר כתיב שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' מכן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל וגו', למה כאן כתוב כל הנא ושם כל יוצא צבא בישראל. ומרן אדמו"ר ז"ע בבית אברהם עמד על

והחילוק בין העבודה של כלל ישראל לעבודת הלויים, שבכלל ישראל כתיב מכן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל, והמשמעות בזה שעבודתם היא לצאת למלחמה בחוץ, להלחם עם האויב החיצוני, ומרומז על עניני סור מרע המלחמה עם הצר הצורך אתכם, שזה מוטל על כל יהודי שמהויב לצאת למלחמת היצר, מה שלכל אחד יש את היצרים האפלים שלו ותאוותיו שתמיד הוא מוכרח להיות יוצא צבא להילחם בהם. וזהו כל יוצא צבא בישראל, במלחמה זו כלל ישראל הם יוצאי צבא ואיש בל יעדר ממנה, שעליהם להיות תמיד כנונים לקרב עם האויב היצירי!

היא עבודת ה' במדרגה גבוהה בעשה טוב איך להיות דבוקים בהשי"ת, וכדאי בתורת אבות שלי הוא מלשון דביקות בה' כמ"ש הפעם ילוה אישי אלי, וכמ"ש הרמב"ם בדרגת הלוים (סוף ה' שמיטה ויובל), ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביתו עם אחיו, מפני שהובדל לעבוד את ה' ולשרתו וכו' לפיכך הובדלו מדרכי העולם לא עורכין מלחמה ולא נחלין, אלא הם חיל ה' שנאמר ברכ ה' חילו והוא ברוך הוא וזכה להם שנא' אני חלקך ונחלתך. והיינו שהתנערנו מכל עניני העוה"ז, והם קדש קדשים לעבודת ה' וחיל ה'. ולכן בלוים נאמר אצל כולם, בבני קהת בני גרשון ובני מררי, כל **הבא לצבא לעבוד עבודה ועבודת משא באהל מועד, שעבודתם אחרי שכבר הכניעו את האויב החיצוני, וכמרומו בכך שמגינים מבון שלשים שנה, ותפקידם העיקרי כל הבא לצבא, לבוא פנימה לעבודת ה' הפנימית, לעבוד עבודה באהל מועד, ששם הוא המקום לעבודת ה', לצבא הזה נתגייסו בני לוי, לעבוד עבודה בפנימיות עבודת ה', להיות דבוקים בה' וה' חלקם ונחלתם.**

היה המשגיח זצ"ל מעורר: יבדוק כל אחד את עצמו, לו היה שם, יודע היטב שמשו רבינו אמר שישוּב ביום זה והנה הוא רואה חושך וערבוביא בעולם, דמות של משה מוטלת בארון, האם לא יתגנב בקרבו הרחוק ומחשבה ולו קלה, אולי באמת משה מת. ובאמת, הרחוק קל זה, הוא כל חטא ישראל בעגל, שמכיון שנתפסו למחשבה זו כבר לא היתה אמתתם חזקה וברורה כל כך שיבואו מכחה למחות בחוטאי הערב רב, ורק שבט לוי מעמדו היטב בנסיון, שאפילו מחשבה קלה לא עלתה בדעתם, זה היה כל ההבדל בין שבט לוי לבין אמונת כלל ישראל ומשום הבדל קטן זה כבר היתה מדריגתם של שבט לוי שונה לחלוטין ומרוממת ממדריגת כלל ישראל עד שהקב"ה מעיד עליהם "הם שלי" ולא נענשו בתוך כלל ישראל ונמנו בנפרד לפי שהם "לגיונו של מלך".

מבהיל הרעיון, במה נהיה אדם מלגיונו של מלך, איך יגיע למצב שהקב"ה יאמר עליו "הוא שלי", זהו רק אם האדם מתעלה ומתאמץ קצת יותר ולא

נותן ליצר לקרר אותו, כמו שכתוב בפסוק "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף" (שיר השירים ה. ט), הקב"ה רוצה מכל יהודי שיהיה במצב של חומה בצורה, כך שלא יזוז מאמונתו אף לשעה קלה ושום הרחוק קל לא יפגע בו בכל מצב שהוא.

אור יחזקאל ח"ו עמ' קל"ו

אמת ויצא ליעקב קעא

והנראה לי ליישב

לפי פשוטו של מקרא דעובדא הכי הוה, דכשנולד לוי - דלפי חשבוננו של יעקב אבינו קבעו להיות קדוש בקדושת מעשר - הוא קרא את שמו לוי (מאיזה טעם שהוא, וכדלהלן), אבל לאה אמנו כשמה שיעקב קרא שמו לוי אמרה הפעם ילוה אישי אלי גוי שהרי על כן קרא [אישי] את שמו לוי, ודו"ק היטב כי נכון הוא שהוא המשך דברי לאה אמנו. ויעקב כאמת קרא שמו לוי מפני ששכ"פ יעדו שילנה לעבודת המקדש שחיהיה ע"י כהנים או ע"י בכורים, כמו שכתוב בפרשת קרח [כמדבר י"ח פ"ב]: וגם את אחיך מטה לוי גוי וילוו עליך וישרתוך, הרי דהשתמש הפסוק במליצה זו של וילוו עליך, ודו"ק. ועיין בראב"ע בפרשת קרח ובדברי רינו שם שביארנו היטב איך קיים הלוי את הציווי של "וילוו" עליך וישרתוך.

והנה ענין בני לוי אינו שייך לשבט לוי בלבד, אלא כהמשך דברי הרמב"ם שם, ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי עולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים, ויהיה כבני לוי שה' חלקו

ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים. וענין זה אמור על כל בחי' העבודה של שבט לוי, שכל יהודי אם הוא בבחי' הבא לצבא, שכבר בא פנימה לעבודה הפנימית בעשה טו"ו הר"ו בכלל עבודת הלוים, וגם בני מררי הם כבר בדרגת עובדי ה' חיליים מגוייסים לעבודת ה', וכל יהודי שנשאה רוחו אותו ומתגייס להיות מחיל ה' לעבוד את השי"ת באחת מג' בחי' אלו, דינו כשבט לוי וה' חלקו ונחלתו.

לתתך עלייו עליון

איך יזכה האדם שהקב"ה יאמר עליו "הוא שלי"

"אך את מטה לוי לא תפקוד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל" (א. מט)

כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו. דבר אחר צפה הקב"ה שעתידיה לעמוד גזירה על כל הנמנין מבו עשרים שנה ומעלה שימותו במדבר, אמר אל יהיו אלו בכלל לפי שהם שלי שלא טעו בעגל" (רש"י)

חז"ל מגלים לנו שהלוים ניצלו מהעונש הנורא שנענש עם ישראל: "במדבר הזה יפלו פגריכם", זאת משום שמדרגתם ומעלתם מרוממת מכל ישראל וכלשון חז"ל "לפי שהם שלי" משום שלא חטאו בעגל.

היה הגה"צ רבי יחזקאל לוויןשטיין זצ"ל משגיח ישיבת פוניבז' מתבונן, הנה הפסוק מגדיר את הפגם שפגמו ישראל בחטא העגל (שמות לב. ז) "שחת עמך" ואומרים חז"ל (במדבר רבה פ"ב יח) "עמך ולא עמי?" אלא שבחטא הגו אשמים רק הערב רב וכלל ישראל נענש רק משום שלא מיחו ביד החוטאים. הרי שכל התביעה היתה שלא מיחו. שאם לא מיחו יש בזה הוכחה שהדבר רפוי מעט בהכרתם האמיתית. מלבד זאת הלא החטא עצמו, גם הוא היה רק פגימה קלה, כי היה נסיון גדול מאד, כמו שמביא רש"י (שמות לב. א) "כשעלה משה להר אמר להם לסוף ארבעים יום אני בא, נמצא יום ארבעים בשבעה עשר בתמוז. בא השטן וערבב את העולם וראה דמות חושך ואפילה וערבוביא, לומר ודאי מת משה. לכן בא ערבוביא לעולם", ועוד שם ברש"י "כמין דמות משה הראה להם השטן שנושאים אותו באויר רקיע השמים".

ומה³³ שיעקב קרא את שמו של לוי ולא לאה וכמו אצל שאר הבנים, נראה שמכיון ששמצינו שלבן הככור רוצה האב ליתן את השם, עיין להלן [ל"ח פ"ג] בפרשת יהודה וחמר שאצל ער הככור כתוב "ויקרא" את שמו ער, ואילו אצל אונן ושלה כתוב "ותקרא" וגוי, וכיארתי שטעם הדבר הוא דמכיון שהיה נהוג אצלם שהככור ממלא מקום האב כמשפחה וממשיך דרכו, לכן רצה האב לעצב את דמות הבן על ידי קריאת שמו, ולכן מכיון שלי היה זה הממשיך דרכו של יעקב כעבודת השם וכמ"ש הרמב"ם [פ"א מהלכות עבודה זרה ה"ג] וז"ל: ויעקב אבינו למד בניו כולם והבדיל לוי ומינהו ראש והושיבו בישיבה כו' וצוה את בניו שלא

25

However, this itself needs an explanation. Why did Bnei Kehas merit to carry the Aron? Wouldn't Bnei Gershon, the bechor, deserve that honor?

The Ohr HaChaim Hakadosh answers that Moshe Rabbeinu, the son of Amram son of Kehas, brought down the Torah to us. Based on that merit, the entire Kehas family merited to carry the primacy of the holy vessels, the Aron housing the Torah. Thus, we understand why Bnei Kehas took first mention before Bnei Gershon in their Avodah - as Bnei Kehas were elevated in their tasks due to Moshe Rabbeinu's lineage and his role in Matan Toraseinu.

To gain a better understanding of why Bnei Kehas takes first place in the Avodas HaMishkan and why Shevet Levi in general merited to carry the holy Mishkan, we will journey through several holy seforim and present a beautiful chiddush.

26

The first letters of spell לוי, קהת, עמרם, משה

We begin with an incredible insight mentioned by the Chasam Sofer (Parshas Balak 24:20) but attributed originally to the Vilna Gaon (Likutei HaGRA pg 56b). For every positive force in this world, there is its counter. The national enemy of the Jewish people already at the time of Moshe Rabbeinu was the nation of Amalek. Amalek is considered the supreme power among the nations of the world as it says (Bamidbar 24:20): "ראשית גוים עמלק". Shortly after Bnei Yisrael left Mitzrayim, they fought Yisrael in "רבידים" (Shemos 17:8). Chazal tell us (Sandhedrin 106a) that "רבידים" refers to Klal Yisrael's weakness in Torah study. Clearly then, Amalek's power is strong when Klal Yisrael falters in Torah study.

Within the Jewish nation itself, we also have a supreme Shevet - the chosen Shevet of Levi. Levi, via his specific descendants, Kehas, then Amram and Moshe Rabbeinu epitomized greatness in Torah study among the Jewish people at the time. Levi, as the Ramban (Hilchos Avodas Kochavim 1:3) writes, was designated by Yaakov to sit in Yeshiva, learn, and ensure the continuation of the Mitzvos given to Avraham Avinu. In his words:

"ויעקב אבינו למד בניו כולם, והבידיל לוי ומינהו ראש, והושיבו בישיבה ללמד דרך השם ולשמור מצוות אברהם, וזוה את בניו שלא יפסיקו מלמדי לוי ממונה אחר ממונה כדי שלא תשכח הלימוד."

Kehas, had his descendants, worthy of carrying the Aron housing the Torah suggesting a powerful connection to Torah. Amram was labeled the Gadol HaDor - the greatest of his generation (Sotah 12a). And of course, who is greater than Moshe Rabbeinu, the greatest Navi and Rabbi who brought down the Torah HaKedosh from heaven. Says the Vilna Gaon: ראשית גוים עמלק: Amalek draws his counter force from the letters of his name עמלק - each letter the beginning of the names in the great lineage of Levi: עמרם משה לוי קהת.

Hence, we can appreciate that when the Jewish people are strong in Torah learning, we are protected by the Kedusha of Levi, Kehas, Amram and Moshe. But when we fall weak, Amalek triumphs. Ultimately, however Amalek will suffer a fatal blow when they fight with the Yidden, as is hinted in the last letters of these four names, עמרם משה לוי קהת which spells מיתה - a reference to the end of the Pasuk (in Bamidbar 24:20) ואחריתו, and Amalek's fate will be everlasting destruction.

Levi gave his 3 sons names based on the suffering in Galus Mitzrayim

As a humble servant before his master, I would like to add a beautiful addition to the Ohr HaChaim HaKadosh's holy

יפסיקו מבני לוי ממונה אחר ממונה כדי שלא תשכח הלימוד עכ"ל, לכך היה זה בדוקא יעקב שנחן את שמו ולא לאה. ואע"פ שבקרא מוזכר גם הטעם של לאה - עתה הפעם ילוח אישי אלי, היינו כמש"כ מקודם שכך חשבה לאה שמתעם זה נוחן יעקב את השם "לוי", אבל מחשבתו של יעקב עצמו היתה משום הפסוק הנ"ל של "וילוחו אליך וישרתוך", ודו"ק היטב.

24

מוסר מאמר שיחות

והנה, עד הקמת המשכן היתה העבודה בבכורות, כדכתיב: "כי לי כל בכור בבני ישראל וגו' ביום הכותי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי אתם לי" (במדבר ח' יז), והענין הוא שכוין שנהג הקב"ה בבכורים הנהגה פרטית מיוחדת להצילם ממכת בכורות, עי"ז נתקדשו כביכול אליו ית' ונתקדשו בקדושה יתירה. [ומכאן, על האדם לדעת שבשעה שהוא רואה כי הקב"ה נוטה אליו חסד פרטי, מסוגלת השעה הזאת להתעלות ולהתקדש בה מאד מאד, ונתבאר ענין זה במק"א].

אך משגרם החטא, ניטלה הקדושה היתירה מן הבכורים וניתנה לשבט לוי, ושבט לוי נתקדש לעד, כדכתיב (במדבר ח' יז): "והבדלת את הלויים מתוך בני ישראל והיו לי הלויים", [והיא אחת משבע הבדלות, (עיין פסחים קד א ותו"ה בעי)].

והנה, אף שיעקר הטעם לקדושת שבט לוי, הוא משום שלא חטאו בעגל, מ"מ אף במצרים לא נשתעבדו, ומאז ומקדם היה שבט לוי מורם מעם. ויש לומר כי שורש מעלתם נעוץ בכך שעל ידי לידתו של לוי - יום הוסדו של השבט, נגרם קירוב הלבבות שבין יעקב אבינו ולאה, וכמו שנאמר: "הפעם ילוח אישי אלי וגו' על כן קרא שמו לוי", השבט הזה שעל ידו נתאחה הפירוד נתקדש לעד ולנצח נצחים. הגורם לקירוב לבבות מתקדש לעד.

ובקבלת התורה כתיב (שמות יט ב): "ויחן שם ישראל נגד ההר" ופרש"י: "כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומות ומחלוקת" ואמרו חז"ל: "הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום ועשו חנייה אחת הרי השעה שאתן להם את התורה" (סוף ד"א זו"טא), קירוב הלבבות הוא הזמן הראוי לקבלת התורה. הקירוב הוא היסוד לקבלת התורה, והוא סוד הקדושה של שבט לוי.

276-

explanation above and with it we will understand why Bnei Kehas, among them Moshe Rabbeinu who gave us the Torah, were privileged to carry the Aron on their shoulders. We will begin with the words of the Holy Shelah in Parshas VaEira (6:14). He points out an incredible insight. Although Shevet Levi was not subject to the hard labor in Mitzrayim (as Rashi in Shmos 5:4 explains), Levi felt it important to name his three children, Gershon, Kehas, and Merari specifically to empathize with the pain of his fellow Yidden in galus Mitzrayim. Here are a few of his words:

"These are the heads of the households of Reuven, the sons of Reuven... and the sons of Shimon... and these are the names of sons of Levi. Why only by Levi does it say "the names" which we don't find by Reuven or Shimon. Levi was not subject to Galus Mitzrayim, but nonetheless wanted to empathize with the suffering of the Jewish people. What did he do? He called his sons names that reflected the Jewish suffering. Gershon - for the Jews were strangers in this land. Kehas alluding to the breaking and weakening of their teeth, and Merari for the bitterness they endured. So the Torah explicitly says, these are the "names" of the sons of Levi.

From here we learn to always take part in the suffering of the tzibur even when the suffering would not affect you personally. In fact, when Hashem spoke to Moshe, He referred to himself as א-י-ה א-ש-ר א-י-ה - I will be that I will be - I will be with them during this galus and will be with them in future exiles, suggesting that He Himself is always enduring our suffering with us."

What is remarkable about Levi's decision to name his sons in accordance with the suffering of the Jewish people is that at the time he named them, the hard labor had not yet started. It was only after Levi passed that the עבודתו started (see Rashi

Shmos 6:16). Hence, Levi's empathy was true and sincere in anticipation of the suffering of his fellow Jews.

Rebbi Eliezer Ashkenazi, in his sefer Maasei Hashem (Parshas VaEira) actually posits that Levi's zechus of being the progenitor of Moshe, the redeemer of the Jewish people from Mitzrayim, was a direct result of his innate empathy. Echoing the words of the Shelah HaKadosh, he explains, that Levi saw via Ruach HaKodesh that his brethren would suffer and felt it necessary to name his children after the trials and tribulations. His attention to the suffering of the tzibur, when his descendants would be protected from this agony, merited him the zechus of being Moshe's forefather.

29 Moshe Rabbeinu himself was chosen to be the Redeemer due to his own empathy

With the insight of the Maasei Hashem, I think we can understand beautifully the Midrash (Shmos Rabba 1:27) that states that Moshe Rabbeinu himself merited to be the redeemer specifically due to his active attention and assistance to those suffering Yidden. On the Pasuk (Shmos 2:11), "ויהי בימים ההם, ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם", "And it was in those days, and Moshe grew up, and he went out to his brethren and saw in their hard work," the Midrash writes:

"מהו וירא, שהיה רואה בסבלותם ובוכה ואומר, חבל לי עליכם, מי יתן מותי עליכם, שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט, והיה גותן כתמיו ומסייע לכל אחד ואחד מהן. רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר, ראה משוי גדול על קטן ומשוי קטן על גדול, ומשוי איש על אשה ומשוי אשה על איש, ומשוי זקן על בחור ומשוי בחור על זקן, והיה מניח דרגון שלו והולך ומיישב להם סבלותיהם ועושה כאלו מסייע למרעה."

What did Moshe Rabbeinu see? He saw in their hard labor, and cried, and said, "I pity you. Can I die for you? for there is no harder work than cement work, and he would place loads on his shoulders to assist others... He would see a heavy load on a small person, and a small load on a larger person, the load fit for a man on a woman and vice versa, the load of a strong lad on an elderly person... and he would drop everything and assist them."

Hashem took notice and when He spoke to Moshe at the burning bush, the Midrash there tells us, Hashem said you dropped your routine activities and involved yourself with their back-breaking work, I too will drop my routine business and speak to you from the thorny bush. But why did Hashem appear in a thorny bush and not another tree? Rashi (Shmos 3:4) points out based on a Pasuk (Tehillim 91:15) עמו אנכי בצרה, Hashem

is with you when you are in difficult straits. By appearing in a thorny creation, Hashem intimated to Moshe that when Klal Yisrael was in pain, distraught, and in agony, Hashem also suffers with them. Moshe had indeed followed this behavior as well, experiencing and taking part in another's pain, and thus merited to be the redeemer of the Jewish people.

30 To put it all together: Levi's desire to feel and empathize with the suffering of other Jews led him to name his children names that identify with Galus Mitzrayim. For this foresight, he merited to be the progenitor of Moshe Rabbeinu, who followed in his great grandfather's illustrious example and also took part in the burden of his brethren. These actions directly led Hashem, who is always a part of the Jewish people when they are afflicted, to appoint Moshe, as his Shliach, to redeem the Jewish people from their suffering.

Ramban, commenting on the apparently repetitive mention of Moshe's growing up, explains that the first phrase refers to Moshe's attainment of physical maturity. The second phrase refers to Moshe's growth in intellectual and spiritual maturity, to his becoming "a man of understanding."

The Torah proceeds to specify the sign of Moshe's spiritual maturity: the fact that he went out to his brothers and saw their labors. Rashi comments on this phrase that Moshe contemplated their plight and "applied his eyes and heart to suffer with them."

The mark of a *gadol*, a person who possesses greatness and maturity, is defined by the Torah in terms of his ability to be concerned with others. The *Ribono Shel Olam* is called *HaGadol*, the Great, and Chazal explain this appellation to refer to Hashem's trait of goodness and kindness. Therein lies His *gadlus*. The concern that envelops and permeates all existence is the mark of His unlimited greatness. Hence He is *HaGadol*.

We are exhorted to walk in Hashem's ways and emulate His attributes: "As He is called merciful, so, too, should you be merciful." Thus, if Hashem is called *HaGadol*, we too must strive to emulate this *gadlus*. Just as He is concerned with all Creation, so must we strive to emulate that all-encompassing concern.

Rabbi Shimon Shkop, *zt"l*, in his preface to *Shaarei Yoshor*, addresses the following paradox. On the one hand, man was created with a natural concern for himself and his own personal needs. "Love thy neighbor as thyself" is predicated on self-love and self-concern. And yet, man is exhorted to be concerned with others. Reb Shimon explains that the key to resolving these seemingly conflicting concerns lies in the definition of self.

Everyone possesses their "*ani*" — the essence of their being. As the *Mishnah* clearly states in *Pirkei Avos* (1:14), "If I am not for myself, who will be for me?" However, the definition of this selfhood can be expanded beyond the parameters of one's physical person.

Many people feel that their spouses are part and parcel of themselves — "His wife is like his own body," say Chazal, Hence one's concern for a spouse is included in the natural concern for self. Others extend their self to include their families, still others their neighbors. The more one perfects himself, the more his concept of self encompasses. The truly great person feels all *Klal Yisrael*, indeed the entire world, as part of his self.

And so, the *Mishnah* in *Avos* continues, "רב שאני לעצמי מזה אני — when my *ani* is limited to my individual self alone, what is the value of this *ani*?"

A baby enters this world with a clenched fist. After 120 years, part of the preparation for burial includes the opening of the deceased's hands. A person comes into this world concerned only with his own needs and desires. His fist is clenched tight. He is closed unto himself. As he matures, he slowly opens that fist to reach out to extend his self to others, to embrace an entire world in his concern. He must exit this world with an open hand.

This outreach of the self is not mere sympathy, but rather a deep empathy and total identification. Hence, it requires applying one's eyes and heart. It necessitates observing, assessing and understanding the circumstances and needs of others.

But that is not sufficient, for once one has assessed his neighbor's situation with his eyes, he must open his heart to what he sees — to actually experience emotionally the hurt and pain, the fears and apprehensions, the joys and satisfaction of one's extended self.

34 Shevet Levi merited to sing in the Mikdash since they cried on behalf of the Yidden in Galus Mitzrayim

So far we have focused on Bnei Kehas and Moshe Rabbeinu. However, the Sefas Emes (Likutim Parshas Bamidbar) references a Midrash (Bamidbar Rabbah 3:20) that gives nearly all of Shevet Levi this empathetic gene. The Midrash brings down the Pasuk (Tehillim 68:7): "מוציא אסירים" - Hashem releases prisoners from their bondage. The word "כישרות" can be a contraction of two words, "בכות ושירות", crying and singing. The Midrash itself claims that the crying alludes to the crying of Moshe when he was a baby in the basket and the crying of the Jewish people as they cried out to heaven; the singing relates to the שירת או ישיר at the sea.

The Sefas Emes explains that the Jewish people merited to be taken out of Galus Mitzrayim due to crying and davening in Galus and the singing that would happen after the Galus. He adds that it is likely that all the free-from-bondage Leviim took the lead role in crying and davening for the salvation of the entire nation. Despite not enduring any suffering themselves,

Shevet Levi empathized and did all they could to pray on Klal Yisrael's behalf. For this, the Sefas Emes suggests, they were chosen to sing Shirah in the Beis HaMikdash. In his words:

"ונראה עוד דלכן נבררו הלויים לשורר ולזמר בבית המקדש, שמסתמא הם שהיו מנויים מעבודה במצרים, היו בוכין ומתפללין עבור בני ישראל, ומשה רבינו ע"ה שיצא מן הכלל, וכתוב (שמות ב-יא) ויצא אל אחיו, שהיה משתתף בצערן, ללמד על הכלל כולו ויצא, שכן היו עושיני הלויים, ונתקיים בהם בכות ושירות, וכל זה נכלל במדרש."

35 When one considers the Shelah's chiddush about Levi's empathy, the insight of the Maasei Hashem about Moshe's sensitivity and caring, and the Sefas Emes' pshat on all of Shevet Levi, it becomes apparent that Levi and all his descendants had a unique ability to mimic Hashem's attribute of עמו אנכי בצרה.

Moshe Rabbeinu merited to bring down the Torah because of his midah to be "נושא בעול עם חבירו"

We started off the Maamar referencing an Ohr HaChaim Hakadosh that gave special merit to the Bnei Kehas in carrying the Aron, the ark of the Torah. Is there any connection between the empathetic midah of chesed we described and the right to be the supporters of the Aron?

36 "Moshe says to Hashem, "Who am I to go to Paroh and take the Jewish people out of Mitzrayim? Hashem responds, "Because I will be with you. And this is will be the sign that I have sent you, when you take the nation out of Mitzrayim, you will serve Me on this mountain." Rashi explains, When you asked, by what merit the Jewish people should be redeemed? They will receive the Torah on this mountain within months of leaving Mitzrayim."

To understand this enigmatic conversation, let us reference the Mishné in Pirkei Avos (6:6). Among the 48 different methods to acquire Torah is the midah of "נושא בעול עם חבירו" - taking part in another's suffering. The Meforshim wonder what enduring another's pain has to do with acquiring Torah?

The Gemara (Sotah 14a) tells us that the beginning of the Torah relates Hashem's chesed (Hashem provided Adam and Chava with clothing) and the end of the Torah records Hashem's chesed (Hashem buried Moshe Rabbeinu). The Maharal (Tiferes Yisrael Perek 20) elaborates and claims that the entire Torah itself is an embodiment of chesed. We are familiar with the pesukim in Mishlei (31:26) where the Torah is referred to as חסד and its content is sweet and pleasant (Mishlei 3:17). One must always be aware that the entire purpose of the Torah is to establish goodness in the world.

Likewise, we know Rabbi Akiva's notorious statement (Toras Kohanim on Vayikrah 19:18): "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול, loving one's fellow Jew is one of the greatest principles in all of the Torah. Similarly, Hillel HaTzadik (Gemara Shabbos 31a) distilled the entire Torah into "דעלך שני לחברך לא תעביד" - what you don't want done to you, you should not do to your friend. Based on these sources, we can fully understand why acquisition of Torah, Toras chesed is partially based on "נושא בעול עם חבירו". The Torah is Chesed at its core and thus demands that those who learn it excel in the midah of chesed and empathize with others who are suffering.

With this insight, let's reanalyze the mysterious conversation between Hashem and Moshe. Moshe asked, Who am I to redeem the Jewish people? Hashem answers, Because I (Hashem's name is א-ה-ה, who is always with the Jewish people in their suffering, will be with you, you Moshe, who also has always empathized with your brethren. And the sign that I have specifically sent you (and no one else), is that you will bring them the Torah on this mountain. You have excelled in "נושא בעול עם חבירו", hence you are worthy of acquiring the Torah, and thus you are worthy of redeeming them from Mitzrayim.

37

Where is the prime description of Shirah - song in the Torah? Some have learned it from the Pasuk (Bamidbar 7:6), And to Bnei Kehas it was not given, for the holy work was upon them, upon their shoulders they carried (the Mishkan's vessels). From the fact that it says they shouldered the load, do we not know that it means they carried it? What does the word ישא teach us? Rather it means they sang Shirah, as we find in other places that the word ישא connotes singing. Chananya, the nephew of Rabbi Yehoshua said from the Pasuk (Shmos 19:19) Moshe spoke and Hashem answered him with קול-voice. Hashem commanded Moshe to sing, for he was a Levi.

From this Gemara we can suggest that because the Leviim shouldered - בכתי - the burdened of their fellow Yidden and were "נושא בעול עם חבירו", they merited to sing "ישאו" in the Beis HaMikdash.

With everything we have brought down, it is now easy to understand why Shevet Levi were chosen to "shoulder the burden" of the Mishkan and specifically the Aron that housed the Torah. Starting from Levi's empathy when he named his three sons, the care and concern by the entire tribe during their heartfelt tefillos on behalf of Klal Yisrael, and Moshe Rabbeinu's direct emulation of Hashem in the midah of "נושא בעול עם חבירו", this Shevet excelled in Toras Chesed and thus were zoche to carry the Aron.

708 38

ועד שנים עשר

אחרון אחרון במסכת חסד הוא הענין הקשה ביותר. משום שלימות המסכת אנו מציגים אותו כאן, אך ייתכן כי בעבודה מעשית יש לאחר אותו עד שנהיה הרבה יותר רגילים בעבודת המידות. הוא ענין "נושא בעול עם חבירו", אחת מ"ח המעלות שבהן נקנית התורה (אבות ו. ו). מעלה זו היא השורש העמוק לכל המצוות שבין אדם לחברו, גם בהליכה בדרכיו" היא מידה שרשית. בוא וראה: במתן תורה כתוב: "וראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר" - רש"י מהא דסוטה יו. ע"א: "כמעשה לבנת הספיר - היא היתה לפניו בשעת השיעבוד לזכור צרתן של ישראל שהיו משועבדים במעשה לבנים. וכעצם השמים לטוהר - משנגאלו היה אור וחדה לפניו" (משפטים, שביעי). במחזה אלקים בשעת מתן תורה נתגלה להם מידה אחת ויחידה של הקב"ה: שהוא נושא בעול עם הכלל ישראל - בשעת השיעבוד היתה לבנה לפניו ית' לזכור צרתם תמיד, וכשנגאלו גם כן לא סרה הלבנה מלפניו, להעריך כביכול את האור והשמחה לעומת צרת השיעבוד שממנו נגאלו. הרבה מידות היה הקב"ה יכול לגלות לעמו כאשר בא לגלות להם תורתו בנבואה, אך הוא ית' גילה להם רק מידה זאת, שהוא ית' נושא בעול עם הכלל ישראל.

39

[14] INTERVIEWER: One of the forty-eight tools for acquiring Torah is to master the ability to share the burden of others. What can I do to acquire this virtue?

RABBI SIMCHA ZISSEL ZIV: "In order to experience the suffering of others you need to make mental images. When someone experiences suffering and pain, make a picture in your mind as if that were happening to you. Whatever you would want other people to do for you in such situations, you should do for others. This is how to internalize the trait of sharing the burden of others."

[Comments: Right now take a moment to apply this exercise. Think of someone you know who is suffering in some way. Now feel his pain as if it were yours. What would you want others to do for you? Now do this for that person.]

40

RABBI SIMCHA ZISSEL ZIV: "When someone is ill and then his health improves, it is customary for people to feel happy for his improvement and they no longer empathize with his pain. But this is not the proper attitude. Rather, as long as a person who was ill or injured has not returned to his original strength, one should feel his pain with him. Just as the person, who is ill still feels slight pain until he is totally recovered, so too should we experience that slight pain. The reason many people fail to do so is because most people only share someone's pain when it is very intense. Therefore, for example, when they hear that someone's health is improving, they feel that the person is no longer suffering so terribly and cease to think of his pain. It

is a virtue to make a concerted effort to experience even the minor suffering of others. When you make this effort, you will master this trait and experience the pain of others, no matter how slight."

43

גאון רב

- "נושא בעול עם חבירו"

The ultimate method to beat Amalek

Let us end with a Gemara that will reveal the wonder of Hashem's Torah. The Gemara in Taanis (11a) discusses the importance of taking part in the suffering of others:

*The Rabbis learned when Klal Yisrael is suffering and one separates from them, two angels come and put their hands on his head and say, this person who separated from the Klal will not see in the comfort of the Klal. Another Braissa learns, when the Klal is suffering, one should not leave and say, I will go home, eat, and drink and (ignore the plight of the others), for if he does so, Hashem will not forgive him.

~ Rather a person should experience the suffering of the Klal as we see from Moshe Rabbeinu, whom the Torah tells us (Shmos 17:12), And Moshe's hands were very heavy, and they took hard rocks and placed them under him and he sat on them. Did Moshe not have a soft pillow or blanket to sit on? Rather Moshe said, Since the Jewish people are suffering, I too will be with them in their suffering. And, thus, anyone who joins in the suffering of the Klal, will merit and experience their redemption and comfort."

41

בודאי גילוי זה יש לו קשר פנימי עם מתן תורה עצמו. מה ראה הקב"ה לתת לנו את תורתו החמדה גנוה? אין זאת, כי אם "נושא בעול" עם בראוי-קבוצי מטה ורצותו לזכות את ישראל לפיכך הירבה להם תורה ומצוות. — אהבה רבה אהבתנו, חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו? גם השם הראשון שגילה הקב"ה למרע"ה היה שם אהי, אשר פירושו "אהיה עם בצרה זו אשר אהיה עמם בשיעבוד שאר מלכיות" (שמות, רביעי מברכות ט, ע"א). הרי הנשיאה בעול עם הכלל ישראל נעוצה בעליגה שבמידותיו ית, אשר השם שלה הוא שם "אהי". זוהי גם מידת הגאולה: "וירא אלקים את בני ישראל וירע אלקים — נתן עליהם לב ולא העלים עיניו" (שמות, שלישי). גם שליח.

הגאולה יכול להיות רק נושא בעול: "...ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם כו' — נתן עיניו ולבו להיות מציר עליהם" (שם).

קבלנו מרבותינו ז"ע, כי מצוות ביקור חולים וניחום אברים הן מענין בנשא בעול עם חברו, גם דיני אבלות עצמם ענינם לשאת בעול עם הנפטר בכל שלבי הדין שלמעלה (עיין דעת חכמה ומוסר ח"ג סי' רצה).

42

כל סבל כפי מתכונתו ומדרגתו מגלה לפני הסובל תהומות של בדידות. לא תמיד פוגעת מידת הדין בכח גדול ר"ל. יש ואדם רק סובל מצמצום יכלתו ברוחניות ובגשמיות ונאבק עם גבוליו הצרים מדי, לפי דעתו. גם זה סבל ורעות-רות, ובדידות נוראה. ומכאן עד לסבל התמידי של מי שפגעה בו יד אלקים בתזקה ר"ל — אלף אלפי דרגות של בדידות איומה. "משכיל לדוד בהיותו בנערה תפילה... הבט ימין וראה ואין לי מכיר, אבד מנוס ממני אין דורש לנפשי!... הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך... (תהלים קמב). הרוחק עצמו לתוך "מסגר" זה של חברו, לשאת אתו בכאב, לסבול אתו יחד, לתת לב להתבונן בצרתו — הרי פרץ את כבלי בדידותו, ונטל ממנו אחד מששים מחליו; היש קץ לגודל הישועה שהנושא בעול עם חברו מושיט לסובל זה? אבל זה הנושא בעול עצמו, אשר הכין את נפשו להרגיש ממש עם הוולת — בידו המפתח לאוצר החיים, כי רק לו מתגלה צורתו האמיתית של העולם..."

From here we learn that Moshe Rabbeinu used the midah of "נושא בעול עם חבירו" when he led the fight against Amalek. As we learned before, Amalek attacked because Klal Yisrael became weak in Torah study. So Moshe Rabbeinu had to strengthen the Jewish people by calling their attention to reacquiring Torah. What better way to acquire Torah than by honing

in on one of those 48 methods, namely being "נושא בעול עם חבירו". When Klal Yisrael saw Moshe Rabbeinu's action, and strengthened themselves in the traits of משה, עמרם, לוי, קחה, they were able to defeat עמלק. May we be zoche to acquire all the "מדות שהתורה נקנית בהן" and thereby be ready for the holy Yom Tov of Shavuous, זמן מתן תורתנו.

45

283

מראש צורים

מגבעות אשורון

ר' אלעזר המודעי אומר... באותה שעה לא היה יכול לעמוד בו. מה עשה משה הפנה על מעשה אבות, שנאמר: "ויקחו אבן וישמו תחתיו" — אלו מעשה אבות, "וישב עליה" — אלו מעשה אמהות.

ה"שם משמואל" (פרשת הציה, עמוד קנ) מצביע על עומק נפלא המקופל ברמזים אלו שבמדרש. חלק האב בבנין צאצאיו שונה מזה של האם. האב מקנה לבניו את החלק הקשה שבהם, ואילו האם תורמת את חלק הלב והרגש. הוא שאמרו חכמים בשפת רמזיהם כי "ראש הצורים" וה"אבן" רומזים לכח האבות. החלק הנוקשה שבמוח, הוא השכל וההגיון הצרופ שאינו מוכן להשתנות ולהתפתות אחרי כל מיני תיאוריות המנסות לבלבל

את האדם, נובע מתרומת אבותינו הקדושים. האבות הם הקרויים "איתנים" (עין מסכת ראש השנה יא, א), והם שהעניקו לצאצאיהם את כח התקיפות האיתן, להשביית כל צורר הבא להטעות ולקלקל. לא בכדי נרמז כוח האבות ב"צורים" שהם אבנים קשות ביותר. לעומתם רמוזות האמהות ב"גבעות" שהן של חול רך, רמז לתשוקות ולרגשות הפועמות בלבבות. האמהות הורישו לעם ישראל את סגולת הלב הטהור, הנכנע ומשתוקק לכל דבר שבקדושה. נאמר בספרים הקדושים שבמקום אליו שואפת תשוקת האדם, שם כביכול הוא מצוי, ועיקרון זה הרי נרמז ב"אבן" שעליה נאמר: "וישב עליה" — אלו מעשי האמהות.